

ТЭАТР

ПІШУКАЎШЫ — ЗНОЙДЗЕШ...

Алег САНІКАЎ.

П'еса, якая болыла за трыццаць год прастаяла на паліцах бібліятэкі, зноў убажыла святло рампы. Не так гэта часты выпадак, каб абмянуць яго і абмялавацца размоваю толькі аб спектаклі.

Нельга.

Тым болыш, што спектакль абудзіў у мяне шэраг думак, якія даўно ўжо драмалі недзе глыбока ў душы.

«Бацькаўшчына» Кузьмы Чорнага на сцэне тэатра Імя Якуба Коласа.

Да спектакля той-сёй сумняваюся: «А ці варта было б браць?» Пасля спектакля ўсім стала ясна: «Варта!»

Нярадна можна пачуць скаргі: «Мала п'ес для беларускага тэатра». Правільна — мала! Таму і кідаюцца на новую п'есу як чатыры тэатры адразу, а на раман для інсцэніроўкі — дык і больш! Таму і пішачы ў рэпертуарных планах штогод п'есы: «Новая п'еса беларускага драматурга». Але праходзіць час — і выяўляецца, што п'еса не напісана, яе проста няма. Тэатр жа пастаць не дерніць — і спецыялістаў на месца штогод выпадковае. І зноў скардзяцца: няма п'ес.

А яны ёсць. Стаяць на паліцах і чакаюць. Іх чытаюць (не рэжысёры), аб іх пішучы (не рэжысёры), аб іх успамінаюць у сувязі з колішнім спектаклем (акцёры), іх паважаюць стаяць на паліцах (на гэты раз — рэжысёры).

Між іншым, сённяшняе драматургія — не толькі сённяшнія п'есы, свежаныя, з нявысказаным чарнілам. Гэта і спадчына, і класіка, працягнутае па-сучаснаму.

Чамусьці склалася думка, што ўся беларуская драматургія да сённяшняга дня — за невялікім выключэннем — не мае права на сцэнічнае жыццё (і «Бацькаўшчына» таксама). П'есы маўляў, знайдуцца праўдзаны да сваёй эпохі, і сучаснага глядача не зацікавяць.

А давайце паспрабуем п'есісткі паўз паліцы беларускіх п'есамі. Прамінем В. Дуніна-Марцінкевіча і Яку Купалу, бо ім яшчэ хоча трыццаць гадоў. Спынімся на І. Родзевічы. Выдатны фарсэ-эпік. Забыты. Далей сунуе У. Галубок. Няўжо ніводна з яго п'ес не буду заўважана? Ні «Ганна», ні «Будзь Сурвіла», ні «Суд»? Ды што Галубок! Е. Міровіч, сам выдатны рэжысёр і драматург, завяртае толькі ў народныя тэатры. Кандрат Крапіва. Мілья людзей ў тэатрах: павяжаць яго павяжаюць, а вольны стаяць. Нагадаем, што апрача «Хо смяцця апошнім», «Зарадаванай» купалаўцамі, Крапіва аўтар і «Партызны», і «Мілага чалавек», і «Нацца дружбы».

Я не буду сцвярджаць, што кожная п'еса, якая стаяць на паліцах, — шэдэўр, але тое, што бадай, кожная з іх можа стаць цікавым (і сучасным) спектаклем, — для мяне бяспрэчна. Трэба толькі, каб тэатры зацікавіліся імі.

«Бацькаўшчына», пры ўсёй кананерацыі яе пастаючкі, напачатку шчаслівы выпадак.

Тут у гаворку ўступае сама п'еса Кузьмы Чорнага. Чаму яе не ставілі і чаму яе паставілі?

Думаю, што не ставілі пераважна на прычынах «старасці»: каго, маўляў, сёння ўсхваляе Леапальд Гушка, які дабіваецца зямлі, дабіваецца бачыцца ў імях і дамагаецца гэтага доўжучы рэвалюцыю. «Старасць» п'есы бачыць у яе публіцыстычнасць і літаратурнасць. Вядома, п'еса мае адзіны сваёй час у гэты ўзрост. Але залічыць яе на гэты падстава ва «ўстаралыя» было б неадаравана.

Кузьма Чорны заўжды ставіў перад сабой акрэсленую задачу і дэкладна вырашаў яе. Аднак пры гэтым заўсёды выходзіў за вузкі рамкі задачы. «Бацькаўшчына» шырэць па п'есу аб сялянстве і глы-

бай за п'есу аб жаданні набыць зямлю.

Зямля — аснова чалавечага існавання і яна ж — выпрабаванне сапраўднага чалавечай годнасці. З рукам характару Гушкі нібы мяняецца на вартасць зямлі. Спачатку яна — удаснасць, у гэтай уласнасці — мэта жыцця Леапальда. Пасля зямля стане ашукаваным і зрынуце ўсю філасофію Гушкі маленькай паперы аб праве на падданства. Дзе ж праўда? За якую зямлю памаюць салдаты імперыялістычнай вайны, рве горла суседу Павал Няміры? За сваю? Не, за гэтую. І ліха на яе, «сваю», калі з гэтай прычынай трэба станавіцца зерам. Так Гушка падыходзіць да разумення «нашай» зямлі, так з'яўляецца розум аб чалавечы ўласніку і чалавечы таварышу.

Вось тут і ляжаць карэні актуальнасці п'есы.

Можна спрачацца, ці дастаткова поўна раскрыта галоўная ідэя п'есы рэжысёрам Ф. Шмакаў, ці з дастатковай сілай і майстэрствам перададзена яна ў спектаклі, але яна ёсць, яна завабывае думкі глядача.

Спектакль пачынаецца з афішы: нага сельяніна вальці папасты слуп, прычыны сымвал царскай улады. Гучыць першая нота лейтэматыўнага спектакля, яе падхвіліваюць звыклі жаночы і вікія мужчынскія галасы. Жаночы — як мара аб зямлі, мужчынскі — як нідзеці. А заслона адкрывае набраную ў гуты рытмічнай пэсін і тлум рытму. Сюды прыходзіць з кланкам хатняга скарбу Леапальд Гушка, каб вытараваць сваю надзею.

Леапальд Гушка застаўся босы і амаль голы, але гэта нішто перад магчымасцю стаць незалежным.

Гушка ўвесь у будучыню, у сваёй прыданай бацькаўшчыне.

Як аванс будучаю ішчыню гучыць высяле Марылькі і Паўла Няміры. Яшчэ нічога няма, але ці варта сумнявацца, калі атрымліваецца таяжыя высяленні падаўкі: прыходзіць паперка аб «дараванні падданства», вяртаецца з турмы Адаўс. Колькі шчыра адраза!

Шчася? Не, горкага гора.

Леапальд Гушка (А. Шалет) ноціць гора ў сабе. Душа яго мітусіцца, не адгаджаюцца, шукае выйсця. Гушка разважліва азіраецца, прынімае. Ён яшчэ знаходзіцца на ступені адмаўлення, ён яшчэ не дайшоў да сцвярджання. Але вольны ён намагаецца адзіна правільны шлях. Дэклараванні Гушкі на пачатку не падмацаваны нічым, акрамя адчування несправядлівасці. Ён яшчэ прыдзе да дзейснага адмаўлення, прыдзе ўслед за Адаўсам і Марылькі, разам з Цывіным.

Звалюцца Гушкі ў спектаклі, на жал, трохі загашавана. Штучная нотай гучыць радасць Леапальда на высяці, падкрэслена абмянавацца да паперы аб падданстве: прачытаў, паканамець ў руках і пакаў на пец. Гэта радасць сваю — на пец! Далей акцёр знойдзе сродкі выяўлення гэтай эвалюцыі ў стрыманасці Гушкі да самага апошняга моманту, да моманту выхуку.

Павал Няміры (Ф. Шмакаў), які ішоў спачатку побач, паступова адыходзіць убок, замыкаецца ў сваёй упартай неанананасці. Ф. Шмакаў не адразу раскрывае ўсю сутнасць Няміры. Спачатку — гэта ледзь прыкметная жорсткасць у адноснах да пасату Марылькі, пасля — разгубленасць, базлівасць на фронце. Нарэшце, неўтамаваная прага ўласніка, што з такой сілай раскрываецца ў чацвёртай карціне, лепшай у спектаклі. Затым — агідная сутычка Паўла з Сымонам, ролю якога І. Магусевіч выконвае ярка, з дэкладнымі дэталі. Гэты ўласнік-ніўдачын, не ведаючы таго, даў Няміры службю ласціўкам, даводзіць да безглуздыні яго намеры.

Рэжысёр Ф. Шмакаў знаходзіць у канцы спектакля для Ф. Шмака-

ва — выканаўчы ролі Няміры — трагічную дэталі, якая болыш важыць па мастацкаму ўдасненню, чым уся напярэдня размова Няміры з Еткам: закінуўшы ў мяшок пісьмовыя прылады са стала, Павал зразае са стала і сукно. У тым, як ён адразае сукно, — дэталіта, з запалам — увесь Павал.

Шкада, што далёка не заўсёды ў Ф. Шмакава-рэжысёра такая творчая сардэчнасць з Ф. Шмакава-акцёрам. Нічым іншым, як рэжысёрскай непаграбавальнасцю, не растлумачыць, напрыклад, безадноснасць енку Няміры, калі ён атрымлівае абвестку. Енк гэты дысаніруе з усім напалам сцэны. Калі-цікалі рэжысёра болыш займае фэбульны рух падзеі, чым іх змест.

Не пананцавала ў спектаклі Цывіну. Прывабым рэвалюцыянер, напісаны К. Чорным спеасабліва і праўдыва, ён у выкананні У. Кулішова набывае рысы рытарычнай хадучынасці, а густая чорная барада і вусы, да якіх «прымацаваны» Цывіны, з'яўляюць палову дыкты акцёра.

К. Чорны сабраў у сваёй п'есе прадстаўнікоў многіх колаў тагачаснага грамадства, даў кожнаму болыш-менш трапіную характарыстыку, азначыў яго месца ў барацьбе. У спектаклі кожнаму таксама вызначана месца, але сувязі паміж героямі згубіліся з-за не да канца прадуманай трактоўкі.

Вось Адаўс Гушка (А. Іванельніцаў). Ёсць у яго і лядная задатка і дзейная характарыстыка. Часам акцёр шыры і пераканальны, а часам — скуты і нудзённы, бо не ведае даснавала канкрэтнай мэты з'яўлення. У сцэне высяляе Няміры рэжысёр проста абрывае яго эпізод, памідае незавершаным. Нявеста Адаўс Ульяна (Г. Кісёліна), поўная паўца да Адаўс, сарамліва і смелая адначасова, часам выгладзе залішне экальтаванай.

Шкава намечаны вобразы прыстава (А. Трус), пана Еткі (І. Саргеевіч), Сурвілы (В. Левін), і та мещанушка (Г. Дубаў), але і ў іх трактоўцы не ўсё знойдзена, не ўсё дэведзена да «кандэцкі».

Будзем лічыць гэта тымі дробязямі, якія выпраўляюцца з цягам часу, калі выканаўцы ўсё болыш і болыш «жываюцца» ў вобразы, паўней і глыбей авалодваюць матэрыялам. А лічыць так да падставу агучылі верны рух спектакля.

Асобна трэба сказаць пра Барадатата салдата (М. Звездаточа). Роля гэтая служавіла, амаль усім зместам яе з'яўляецца аздаўленне аб кані, алегорыя, якая дэпта працягваецца. Усё верна і добра зроблена акцёрам, але інодзіць яму нейкая нотка надрыў, якая да сябе, трохі дзіўная ў тых абставінах, у якіх адбываецца дзеянне.

Ф. Шмакаў мае яшчэ не вельмі вялікі вопыт рэжысёра, але зроблена ім пры пастаючкі «Бацькаўшчына» сведчыць, што рэжысёрскую працу яму варта працягваць. Многае ў спектаклі знойдзена ўпэўнена. І тым болыш ясна вядзе яўныя пралікі. Так, першы акт нагадае хутэй шэраг навідаў і аскіаў, чым сучаснаму карціну. Нельга пагадзіцца і з «рэжысёрскімі катрунамі» фіналу. Тут варта было б папачка болыш судзілівага малюнка. Здолеў жа рэжысёр адчуць і выявіць на сцэне настрой, атмасферу высяля ў пачатку другой карціны. Чаму ён не аддаць столькі ж «душы» і фіналу?

Тэатр Імя Якуба Коласа заўсёды славіўся сваім адчуваннем верагоднасці, падкрэсленай стылявой строгасцю вонкавага выгладу спектакля. Адкуль жа з'явіліся на яго сцэне апэртачныя сцяны з моцнымі прычоскамі, герой «прымацаваны» да барады? Ці варта напамінаць даўно вядомую ісціну, што мастацкі вобраз ствараць цяжка, разбураць жа яго лёгка любой «драбязоў».

Болыш за трыццаць год праішоў, пакуль вернулася «Бацькаўшчына» на сцэну. Але яе зварот ступі падзеяў. І не хачацца, каб гэта было шчаслівым выключэннем. Хай лепш стане першай ластаўкай.

НОВЫЯ НАЗВЫ НА АФІШАХ

Першая прэм'ера юбілейнага года адбылася ў Беларускім дзяржаўным акадэмічным тэатры імя Янкі Купалы. Калектыў драмы паказаў глядачам трагічную напамінаць Б. Тульчонава і Б. Зына па раманы Івана Шамікіна «Сэрца на далоні». Рэжысёр спектакля Б. Зына, мастак — заслужаны дзеяс мастацтва БССР А. Грыгар'яні. Музыку да спектакля напісаў кампазітар С. Картас.

Вы бачыце на здымку сцэну са спектакля. У ролі Антона Яраша — артыст Р. Філіпаў, у ролі Зосі Савіч — артыстка Г. Талкачова.

Фота М. РУБІНШТЭРНА.

ВЫДАВЕЦТВА «НАУКА І ТЭХНІКА»

«Навука і тэхніка», створанае на базе выданага выдвецтва Акадэміі навук БССР, выпускае навуковую і тэхнічную літаратуру, падрыхтаваную ў інстытутах АН БССР, а таксама ў іншых навукова-даследчых і вышэйшых навуковых установах рэспублікі. Мы выдаём кнігі па фізіка-тэхнічных, хімічных, матэматычных, біялагічных, грамадскіх навук, кнігі па гісторыі БССР, мастацтвазнаўству, даследаванні і менеджэру па ўсіх галінах навукі, тэхнікі і эканомікі, тэматычныя зборнікі навуковых прац і масавую навукова-папулярную літаратуру. Акрамя гэтага, выдавецтва выпускае 10 навуковых часопісаў, у тым ліку 3 усеагульныя.

У гэтым годзе нашы чытачы атрымаюць каля 2.500 ўлікова-выдавецкіх аркушаў кніжнай і часопіснай прадукцыі. Асаблівае месца ў плане юбілейнага года займае літаратура, прысвечаная 50-годдзю Саветскай улады. У прыватнасці, сёлетня мы выдаём капітальнае навуковае даследаванне «Гісторыя Мінска», гэтая кніга, думам, будзе добрым падарунком для мінчан і іх шматлікіх гасцей да 900-годдзя нашай сталіцы.

Юбілейным выданнем з'яўляецца таксама кніга «Гермаго Саветскай улады ў Беларусі», якая расказвае аб удзеле народных мас Беларусі ў Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Запачытае ў вытворчасці кнігі «Ленін у Беларусі» народнай творчасці і «Эканоміка Беларусі за гады Саветскай улады».

Гэтыя кнігі будуць мець вялікую колькасць рэдкіх, часам унікальных фотаздымкаў, якія раней нідзе не публікаваліся, і мы спадзяемся, што яны будуць сустрэты чытачамі з цікавасцю.

Акрамя названых юбілейных выданняў, наша выдавецтва выпускае ў гэтым годзе шмат іншых кніг. Чытач атрымае, напрыклад, шэраг кніг па гуманітарных навуках. Несумненна цікавае будзе ўзяццё, напрыклад, кніга «450 гадоў беларускага кнігадрукавання». Яна прысвечана гісторыі кнігавыдавецкай справы ў Беларусі і ролі выдатнага беларускага асветніка, першадрукара Славяншчыны Георгія Скарыны ў распаўсюджанні друкаванага слоўра срод свайго народа і іншых народаў славянскіх краін.

Спецыялісты-гісторыкі, а таксама

ДРУЖБА, ЗМАЦАВАНАЯ КРЫВЁЮ

У гады другой сусветнай вайны народы Саветаў і Францыі разам змагаліся з нямецка-фашысцкімі захопнікамі.

На саветска-германскай фронце побач з саветскімі лётчыкамі мужа ваявалі лётчыні славаў французскай эскадрылі «Нармандыя—Нёман».

Французскія лётчыні прымалі актыўны ўдзел у вызваленні ад гітлераўцаў Беларусі і, у прыватнасці, горада Барысава.

Пра ўсё гэта зараз падрабязна апаўдае адна з экспазіцыяў Барысаўскага краязнаўчага музея.

Тут можна ўбачыць выдатны альбом з аўтаграфамі ўсіх членаў эскадрылі «Нармандыя—Нёман». У альбоме сабраны рэдыя фатаграфіі — адліткі германскага шляху французскіх лётчыкаў, шматлікія выразкі з газет, бразавыя медаль, выпушчаны ў памяць загінуўшых членаў эскадрылі, пісьмы французскіх сяброў прапаўшых герояў.

Нельга без хвалявання чытаць пісьмо Аляксандрыны Гастон, маці загінуўшага пры вызваленні Барысава французскага лётчыка Жана Гастона.

Кожны радок гэтага пісьма перадае гарачую любоў французскага народа да народаў нашай краіны. Маці шчыра дзякуе барысаўчанам за ушанаванне памалі дзе сына. Закаванца пісьмо такімі словамі: «Няхай жыве Расія, няхай жыве Францыя».

Музей зноў расчынае дзверы. Пасля працяглага перапынку расчынае дзверы Лісіні гісторыка-краязнаўчы музей. Рабочы абнавілі яго будынак, а гродзенскай мастакі Ц. Труфанав і С. Огнеў аформілі яго. На пераможцаў паўважылі мастакі рэстаўравалі таксама сцяны экспанатаў.

МУЗЕЙ ЗНОЎ РАСЧЫНАЕ ДЗВЕРЫ

Пасля працяглага перапынку расчынае дзверы Лісіні гісторыка-краязнаўчы музей. Рабочы абнавілі яго будынак, а гродзенскай мастакі Ц. Труфанав і С. Огнеў аформілі яго. На пераможцаў паўважылі мастакі рэстаўравалі таксама сцяны экспанатаў.

ПАПУЛЯРНЫЯ І СПЕЦЫЯЛЬНЫЯ

Шматлікія аматары, трэба спадзявацца, будуць задаволены кнігай К. Палікарповіча «Палеаліт верхняга Падняпроўя». У гэтай мануграфіі падведзены вынікі шматгадовага даследавання палеалітычных помнікаў на тэрыторыі БССР і Бранскай вобласці РСФСР. Упершыню чытач знойдзе тут цікавыя звесткі і факты пра верхнепалеалітычныя стаянкі на тэрыторыі Беларусі, пра стаянкі позняй сталы палеаліту. Аўтар апісвае прыклады хатняга ўжытку і г. д., гаворыць аб укладзе жыцця першабітнага чалавека на беларускай зямлі.

Новай старонкай у гісторыі братняй дружбы польскага і беларускага народаў з'яўляецца кніга кандыдата гістарычных навук А. Хадкевіча «Польскія інтэлектуалысты ў барацьбе за ўладу Саветаў у Беларусі (1917—1920 гг.)».

Гістарычная тэматыка прадстаўлена таксама кнігамі «Аграрныя адносіны ў Заходняй Беларусі (1920—1939 гг.)» А. Сарокіна, «Барацьба працоўных Беларусі супраць царызму (1907—1917 гг.)» Ц. Саладкова, «Рабочы клас Беларусі ў барацьбе за сацыялізм (1917—1932 гг.)» Н. Завалева і іншымі.

Выдаём мы шэраг кніг па пыханых філасофіі і права. Сярод іх хачацца назваць кнігі «Мысленне і кібернетыка» В. Аляксашчына, «Амерыканская буржуазная аксіалягія на службе імперыялізму» П. Антановіча, «Каталіцызм перад тварам навукова-тэхнічнай рэвалюцыі» Я. Баранова, «Праца—асноўны правасуд'ектэннасць БССР» Ю. Броўкі, «Роля катэгорыі дыялектыкі ў вывучэнні біялагічных з'яў» Э. Волкава, Д. Шыраканова, А. Філюкова.

Вялікае цікавасць у чытача (маючы пачаць за заказам) да кнігі кандыдата філасофскіх навук С. Ляпцэна «Мараль і сям'я». Аўтар гаворыць аб фарміраванні камуністычнай маралі ў сям'і, аб спецыфіцы і месцы сям'і ў грамадстве, значэнні маральнага пачатку ў сямейна-школьных адносінах.

Аўтар кнігі «Вобраз, сімвал, знак (аналіз сучаснага гісэалагічнага сімвалізму)» Л. Уваравіч крытычна аналізуе навішны разнастайнасці «фізічнага ідэалізму» і тэорыі «органіфікацыі» (гісэалагічнага сімвалізму), якія атрымлілі шырокае распаўсюджанне ў буржуазнай і перш за ўсё ў англійскай і амерыканскай філасофіі і прыродазнаўчай літаратуры.

Важныя пытанні саветскага права

Д. УКСУСАУ, дырэктар выдавецтва «Навука і тэхніка».

СУСТРЭЧА

НЕ ТАК ДАўНО даваўся мне быць у Віцебску — цікавіўся, як калектывы мастацкай самадзейнасці вобласці рыхтуюцца да фестывалю народнага мастацтва. Зайшоў у абласны Дом народнай творчасці. Дырктар Галіна Сакалова пазнаміла мяне з цікавым магнітафонным запісам беларускіх народных песень і танцаў з арбеланым супрапачынкамі Дома творчасці ў часе летніх экспедыцый у раёны вобласці. Прызнаюся, мяне шчыра ўрадавала гэтае імкненне работнікаў культуры вывучыць народныя мелодыі, апрацаваць іх, каб пасля зрабіць набывкам шматлікіх аматараў мастацкай самадзейнасці.

Супрацоўнікі Дома народнай творчасці ў часе экспедыцый цікавіліся не толькі народнымі мелодыямі.

— Вось, пабудуецца — перабродзіць у зоры, — Галіна Аляксандраўна дастала з шафы кавалкі ірван матэры. — Падобецца? Гэта мы для перабродскіх спеваў падрыхтавалі. Спецыяльна ездзілі разам з мастакамі на Міршчыну, вывучалі народныя танцы і зоры і вышывы. Ужо закаталі на ірванцы. А каб вы чулі, як хораша спяваюць у Перабродзі! Яі завадуць песню — заслухаецеся. Звонкагаляса вёска. Калі ёсць час — пад'едзьце, пазнаёмцеся. Не пашкадуеце.

В. КУЦЭНКА, спец. кар. літ. работнік і мастацтва».

ПЕСНЯЙ

Перабродзіць... Каласная харавая папэла... Штосці знаёммае. Ну, але ж, такі Гэта ж перабродскія спевані выступалі на рэспубліканскай сцэне ў часе Трэцяй дэкады самадзейнага мастацтва Беларусі Гэта ж яны пакарылі слухачоў майстарскім выкананнем самабытных народных песень! І хопі часу ў мяне не вольна халапа, хопі ад Віцебска да Міёр, даропі-такі даленавата, вырашыў — з'езджу.

...І вольна я ў Перабродзі. Іду шырокай экальтаванай дарогай, шукаю хату Чарудына хору Аляксандра Сяргеевіча Сяліцкага.

Аляксандр Сяргеевіч дома, ірванцы прывадуць: «Радніку скруці, каб на яго ліха, нават у школу на заняткі не хадзіў. Але сёння, дзепаца, палячэла...» — тлумачыць ён. Я адчуваю сябе няёмка — турбую хворага чалавек. Але Аляксандр Сяргеевіч супакойвае:

— Не хваляюцца. Я ўсё роўна падняўся. Б. А так разам сядзім на рэпетыцыях. Слушаеце налы песні, з людзьмі паварочыце... Ды і мяне карціць, наддукачыла хварыць... Вось выйце малявага чаю і падарэсам, саргэямся, бо і вы і я з дарогі!

На дварэ холадна, за акном сеецца дробныя налочки снегу, а

ВЕЧНА У ПАМЯЦІ

На будынку Ельскага раённага Дома культуры з'явілася шыльда «Музей народнай славы». З'яўляецца пераможцаў сабраў шмат цікавых дакументаў, фатаграфій, усмаінаў.

Увагу наведвальнікаў прыцягвае стэнд «Сацыялістычная рэвалюцыя і грамадзянская вайна». Ён расказвае аб муніцыпальнай зямлю ў першыя гады нараджэння Саветскай улады. Цікавае ўвагу выражана і газетамі «Чырвоная змена» ад 15 снежня 1922 года з артыкулам Веры Карунай. Вера Каруная расказвае пра мужніцкі камсамольца-земля Беранцаўскага, які гераніна загінуў у барацьбе з ворагамі. Ялічанае ўшанаваць паміць аб сваім першым камсамольцы. Адна пухці раёнага члена ності імя Беранцаўскага.

Вялікае месца аздаўлена ў музейнай экспазіцыі «Война Айчынай вайны на тэрыторыі раёна». Фотадкументы, лісты, узагабарыцы, асабліва цікавыя народныя мсціўцы ўшанаваць гэрманскіх старонкі мінугала. Увагу прыцягвае і тэма партызанскай бригады, якую кіраваў А. Мішчанка, цыгер пачынаў кіраваць Леанідаўскага партыі Казіміра, якая ініцыю ў 1942 годзе. Цікавыя матэрыялы сабраны пра партызанскіх ваяц Герояў Саветскага Саюза і нацыянальнага героя Хаслаўскага І. Яна Налепкі.

На вышэйшым новыя экспанатамі аздаўлена народнага музея, прысвечана сённяшняму дню рэвалюцыі. Тут партызанскія фотаздымкі, партызанскія дыяграмы росту сельскай гаспадаркі і культуры раёна.

У музеі часта наладжваюцца сустрэчы з ветэранамі вайны і працы, сюды прыходзіць на экскурсіі дзеткі, прыязджаюць каласнікі.

М. ЖУРА.

ГОСЦЯ—ПЕСНЯ

У клубе саўгаса «Абуча» гучыць песня «Сяброва» (Толькі я таворыць аб беларускіх народных песнях і танцах, а сваёй працы. Удзячнымі аталдыментамі сустрапаюць мяне выступленне хобароў. Тым ліч, у клубе Адам Руска ў Крулевіч райне. Вечары прысвечаны беларускай народнай творчасці. Іван Шышкоў, Услад гасцей сустрапалі радасна і вельма, запрашалі прыязджаць часта».

М. ПАЧМЭКІН.

ПА МАКЕТАХ САМАДЗЕЙНАГА СКУЛЬПТАРА

У Пінску жыве самадзейны скульптар Аляксандр Леанід Міхайлавіч Баранав. Аліз з пакою яго дома ператвораны ў спеасаблівае мастацтва «макетна» і з Халонішняй школы-інтэрнату. У гэтых вечарох прымаўлі ўдзел таксама Аляксандр Лазавой і Іван Шышкоў. Услад гасцей сустрапалі радасна і вельма, запрашалі прыязджаць часта».

М. ПАЧМЭКІН.

ПА МАКЕТАХ САМАДЗЕЙНАГА СКУЛЬПТАРА

У Пінску жыве самадзейны скульптар Аляксандр Леанід Міхайлавіч Баранав. Аліз з пакою яго дома ператвораны ў спеасаблівае мастацтва «макетна» і з Халонішняй школы-інтэрнату. У гэтых вечарох прымаўлі ўдзел таксама Аляксандр Лазавой і Іван Шышкоў. Услад гасцей сустрапалі радасна і вельма, запрашалі прыязджаць часта».

М. ПАЧМЭКІН.

ПА МАКЕТАХ САМАДЗЕЙНАГА СКУЛЬПТАРА

У Пінску жыве самадзейны скульптар Аляксандр Леанід Міхайлавіч Баранав. Аліз з пакою яго дома ператвораны ў спеасаблівае мастацтва «макетна» і з Халонішняй школы-інтэрнату. У гэтых вечарох прымаўлі ўдзел таксама Аляксандр Лазавой і Іван Шышкоў. Услад гасцей сустрапалі радасна і вельма, запрашалі прыязджаць часта».

М. ПАЧМЭКІН.

ПА МАКЕТАХ САМАДЗЕЙНАГА СКУЛЬПТАРА

У Пінску жыве самадзейны скульптар Аляксандр Леанід Міхайлавіч Баранав. Аліз з пакою яго дома ператвораны ў спеасаблівае мастацтва «макетна» і з Халонішняй школы-інтэрнату. У гэтых вечарох прымаўлі ўдзел таксама Аляксандр Лазавой і Іван Шышкоў. Услад гасцей сустрапалі радасна і вельма, запрашалі прыязджаць часта».

М. ПАЧМЭКІН.

ЗАЗЯЛА вясёла. Усімі колерамі і чалавек усмінуўся. Во вясёла—гэта радасць. Во колеры вясёлі— колеры шчасця.

Гэтая невялічка кніжка таксама названа вясёлым імям — «Усімі колерамі вясёлі». Названа так таму, што ў ёй багата розных колераў — цэлая вясёла, і таму, што колеры гэтыя, дзівосна спалучаючыся, таксама прыносяць радасць. І, гартуючы кніжку, усміхаецеся. Светла, шчыра, шчасліва.

«Увага — малююць дзеці! Цялы свет, цэлая іраіна адкрываюцца перад імі. Колькі фарбаў! Колераў, колны ўраччывае святла, радасці і шчасця ў гэтай дзіўнай іраіне, імя якой — Маленства!»

Усе мы выйшлі з гэтай краіны, але зноў у ёй павінае змаган хіба толькі ў якасці турыстаў?»

Тыя цэпы лішы ў кароткай пазычцы праводзе да кнігі, выпушчанай выдавецтвам «Беларусь» пазт Васіля Вітка.

У кнізе болыш стэ малюнкаў. І акварэлі, і наліровы аловак і гуаш, і нават лінаграфія. Сілаў альбом мастак Сяргей Патровіч Катков, які ўжо доўгі час кіруе студыяй дзіцячага малюнка ў мінскім Палацы піянераў.

Вельмі добра, што выпушцілі такую кніжку даволі вялікім тыражом — 40 тысяч экзэмпляраў, і добра, што праводзіць і наліроў зра

В АЙНА пастукалася бядой амаль у кожны год, у кожную сямя. Прайшоу столю год, а рэка тых суровых часін усё яшчэ аджудаче ў сэрцах людскіх. Меці шукаюць дзяцей, згубленых на дарожках вайны, дзеці — бацькоў, сваіх — сявакоў...

Сям'я зноў у зборы. Парадуеся яе ціхачка, таварышэц Зева на правай — Валерыя. Аляксандра Радзівонаўна і Мікалай Перавозкіны. Фота С. АНАНІ.

АБДЫМКІ ПРАЗ ЧВЭРЦЬ СТАГОДДЗЯ

Аляксандра Радзівонаўна Перавозкіна, жыхарка горада Навазбіскава, згубіла двух сыноў — самігоднага Мікалая і гадавалца Валерыя ў першыя гады вайны, калі эвакуіравалася разам з іншымі сямейнымі грамадзянкамі з Беларускай вобласці.

Амаль два з паловай дзесяцігоддзі жанчына нічога не ведала пра лёс сваіх дзяцей. Яна жыла надзеяй. А пакуль што пісала, пісала ва ўсе канцы... Людзі — чужыя, незнаёмыя і адгукліся не мажырынскае гора і ад гэтых кідаючы свае надзежныя справы, уключаліся ў пошук...

У пачатку мінулага года, дзякуючы старанням калектыву радзівонскай «Маяк» і паэты Агні Барто, якая з'явілася ў месцы яе пераходнага рубрыкай «Знайсці чалавека...» Аляксандра Радзівонаўна даведалася, што не старэйшы сын Мікалай жыве і працуе ў Мінску.

А зусім нядаўна Перавозкіна аб'явіла і другога сына — Валерыя. Ён быў знойдзены з дапамогай польскага журналіста Віктара Рудчыка, супрацоўніка штотыднёвіка «Ніва», які выходзіць у Беластоку.

Сёння Аляксандра Радзівонаўна гошціць у сына Мікалая ў Мінску. Сюды ж прыехаў і Валерыя, якому цяпер 26 гадоў. Ён працуе ў народнай Польшы тэхнікам-канструктарам.

Польскія журналісты пабываю ў рэдакцыі «Літаратуры і мастацтва». Вось што ён расказаў: — Я рэгулярна слухаю перадачы «Знайсці чалавека...», якія вядзе радзівонскай «Маяк». Нельга без глыбока хвалявання слухаць апавяданні пра трагедыю сям'і, якія вайна раскідала па ўсім свеце. У адной з перадач было прычэпана пісьмо Аляксандры Радзівонаўны Перавозкінай. Жанчына прасіла даламагчы знайсці сваіх сыноў Мікалая і Валерыя, якіх яна згубіла пад Беластокам.

Па майб просьбе радзівонскай «Маяк» даслала мне ліст Аляксандры Радзівонаўны. З яго даведаўся, што Перавозкіна да вайны жыла ў пагранічным тады мястэчку Ціхановец на Беларускае.

Лёс Валерыя аказаўся больш складаны. Ад менашак трапіў ён да адной бяздзетнай сям'і ў Беластоку. Яны па польскаму звычайна называлі яго Збігневам і дала сваё прозвішча. Доўгі час Збіжышак не падарваў нават, што ён прыёмы сын сваіх бацькоў. Хадзіў у школу, пасля вучыўся ў тэхнікуме. Тэйны выдала суседка. Потым другія людзі таксама казалі яму, што ён не родны сын Лепніцкіх. Збіжышак пакуль усё часцей і гэтым задумваўся над тым, хто ён і адкуль трапіў у гэтую сям'ю.

На досвітку 22 чэрвеня 1941 года жыхароў мястэчка абудзілі выбухі — пачалася вайна. Аляксандра Радзівонаўна разам з суседкай Ксенія Голубева хутка сабралі свае рэчы і разам з дзецьмі пайшлі на ўсход.

Пасля гэтага былі сустрачкі яшчэ са многімі людзьмі, якія даламаглі ўсталяваць спраўданае прозвішча Збігнева і высветліць абставіны, пры якіх ён трапіў да менашак.

Жанчыны прайшлі некалькі кіламетраў, як раптам Перавозкіна адгледзлася, што збылася дакументамі. Яна папрасіла суседку пачакаць не з дзецьмі ў лесе, а сама кінула назад у мястэчка. Калі ж вярнулася назад, ні Голубевай, ні дзяцей не знайшла...

Пасля я ў горад Навазбіскаў здымкі Збігнева Лепніцкага. Хутка атрымаў аптымістычны ліст. Маці пісала: «Няма ніякіх сумненняў, што гэта мой Валерыя!»

Узвярнуўся за даламагчы да чытачоў беларускага штотыднёвіка «Ніва» і польскага газеты «Газета Блесточка». Аказалася, што шмат людзей добра памятае і Голубевай, і Перавозкіну, і іх дзяцей. Ксенія Голубева, якая жыве зараз у Мінску, напісала мне, што не мела да чацвёртага Аляксандры Радзівонаўны і разам з яе дзецьмі і са сваёй дачкой паехала далей на ўсход. Дабралася аж за Беласток. Тут яна абстраляла фашысцкія самалёты. Прышлось збегчы ў лесе. Лясной дарожкай жанчына даяла да вёскі Сабалева, якая знаходзіцца ў васьмі кіламетрах ад Беластока. Дзяцей Аляксандры Радзівонаўны Ксенія пакінула ў жыхароў гэтай вёскі: старэйшага — Колю — у Сцяпана Сідаровіча, а Валерыя — у Антона Пятроўскага.

Праз тыдзень, які праявілі мы ў Навазбіскаве, уся сям'я ў Перавозкіных прыехала ў Мінск, каб паглядзець, ці жыве старэйшы брат Мікалай. У яго добрая кватэра, мілая жонка і прыгожы дзіц.

Недалёка ад вёскі Сабалева ў былым майнтку Маёўка ў 1940 годзе былі арганізаваны дзіцячы дом. У першы дні фашысцкія акупанты гэты дом занялі нахвілі. Туды накіроўвалі ўсіх бядоўных дзяцей. Туды неўзабаве трапілі і абодва хлопчыкі Перавозкінай. Коля тут пражыў аж да вызвалення гэтых месцаў Савецкай Арміяй. Восенню 1944 года яго разам з іншымі дзецьмі перавезлі ў Гродна. Тут Коля скончыў і самігодку, а затым

Пісьма Фляржкоўскага «Мілы мой горад» — таксама наватарскага. Гэта песня-арыя. Чалавек спявае пра родны горад проста, паэтычна. Гэта — хуткі думкі ўспыш.

У апошнія гады вызначыліся два шляхі, па якіх ідзе сучасная савецкая песня. Першы працягвае традыцыі 30-х гадоў — Дунаеўскага, Хрэнікава, Блантэра, Салаўева-Сядова на сучасным этапе. У гэтай манеры створана вельмі многа добрых і зусім сучасных песень. Прыкладам можна назваць песню Тушкава «Толькі ты змагайся», «Толькі ты змагайся» і іншыя.

Прыкладам такой наватарскай песні можна назваць песню Аскара Фельдмана «СОС» — «Тры минуты маўчання». У аснову гэтай песні пакладзена гісторыя, якая аб'яцала выдана ўсё свет, гісторыя каханых. У зыры які згодна з марксісцкімі тэорыямі маўчання на працягу трох хвілін, аднойчы ўварваліся страшныя, усхваляваныя словы каханых. Гэтая песня вельмі драматычная. Прычым усё развіццё накіравана да апошняга кульмінацыі, у якім гаворыцца пра тое, як уявіць свет, усё тым, хто чужы гэтай прызнанне, прайшлі на дыялогу каханых.

Другі шлях — наватарскі кірунак — некаторыя аматары песень часта спрабуюць звесці да модных рытмаў. Але гэты зусім не так (хача сучасныя рытмы — спраўдана часта выкарыстоўваюцца ў песнях).

Мне думалася, наватарства ў песні ўключае ў сабе тры моманты. Першы — пошукі новай песнянай формы. Імяненне пераададзена куплетнасць пабудова, імяненне да скрозь развіцця, унутранай драматычнасці, дзякуючы чаму песня набліжаецца ўсё больш да маналогі ці арыя. Другі момант дачынаецца да мелодыі, у якой пярвей вельмі развіта дэкламацыйнасць, на рэдкасць уважлівыя адносіны да кожнага слова тэксту. Адсюль частая рытмічнасць, якая спалучаецца з надзвычайнай шырэйшай, шырэйшай амаль опернай арыяй. І нарэшце, трэці — вельмі важная роля арэктывага суправаджэння. Цяпер аркестр не проста падтрымлівае мелодыю, але стварае абраз, з'яўляецца аўтэнтычным элементам драматычнасці.

Аўтарка, 17 студзеня 1967 года

І ВОСЬ зноў, якія ўжо раз за кароткі тэрмін, мастакі Мінска аб'яраюць і творчы срод папярэдняга падымаюць над тым, як ідзе падрыхтоўка да вялікіх юблейных выставак.

Адбылося абмеркаванне аб'явітых выставак па 1966 год. Дакладней кажучы, гэта павінна была быць традыцыйная асенняя выстаўка, куды мастакі прыносяць у асноўным свае пейзажныя і партрэтныя работы. Але ў канцы мінулага года было так многа розных выставак, што крыху прысяліліся і разгарнулі «восеннюю» толькі ў канцы снежня. На тэматычны ж, наастроў яна тыпова «асенняя».

На абмеркаванні прамоўцы выйшлі за рамкі прадстаўленых на выстаўцы работ і павялілі шчырую гаворку аб тым, як ідзе падрыхтоўка да вялікіх юблейных выставак, што маюць адбыцца сёння, якія вымаляюць кірунку мастацкіх пошукаў, які зрабіць так, каб гэтыя пошукі прынёслі большы плён.

Узвеш Іван Хшалюўскі, які з'яўляецца адным з мінскіх тэхнікумаў. Цяпер ён працуе выкладчыкам у адным з мінскіх тэхнікумаў.

Мікалай быў узышчаны, што застаўся сіротай, і таму не шукаў свай бацькоў. І вось суседка Мікалая, Галіна Сяргееўна Юр'ева, пачушы па радыё пісьмо Перавозкінай, задумалася над падобнаствам прозвішчаў. Мікалай спачатку не хацеў верыць, але, калі ўсё дакладна праверылі, аказалася, што ён сапраўды сын Аляксандры Радзівонаўны.

Гэта фотаканіфікацыя савецкіх людзей з в'етнамцамі, якія змагаюцца. Міністэрства сувязі СССР вылучыла папаштовую марку і паштавыя лісты, місты, прысутныя — плакаты з надпісамі: «Руки прочь от Вьетнама!», «Мир Вьетнаму», «Народ Вьетнама перемога!» Марка выканала ў спалучэнні чырвоным колерам і чорнага колерам. Мастакі — Барыс Лебедзеў, Леанард Сяргееў і Марк Грын'блэг. Яна выканала па форме (32,5 на 32,5 міліметра). Друк — плоскі. Зубцоўка — грабенчатая. Цана — шэсць капеек.

Пасля я ў горад Навазбіскаў здымкі Збігнева Лепніцкага. Хутка атрымаў аптымістычны ліст. Маці пісала: «Няма ніякіх сумненняў, што гэта мой Валерыя!»

На станцыі ў Навазбіскаве нас чакаў натоўп людзей, апэратары Маскоўскага тэлебачання, фотарэпарцёры, журналісты і прадстаўнікі мясцовых улад.

Збігнеў-Валерыя спыніўся на момант на прыступках вагона, паглядаў навакол, а затым з выклікам спачатку па-польску: «Дрога мамусю!», а потым па-руску «Дорогая мамма!» саскочыў на зямлю проста ў абдымкі маці і сцявакоў, якіх дагэтуль не ведаў і не бачыў. Прынялі нас надзвычай сардэчна, усё ў адзін голас сцявяджалі, што Валерыя вельмі падобны на сваёго бацьку.

Праз тыдзень, які праявілі мы ў Навазбіскаве, уся сям'я ў Перавозкіных прыехала ў Мінск, каб паглядзець, ці жыве старэйшы брат Мікалай. У яго добрая кватэра, мілая жонка і прыгожы дзіц.

Летам гэтага года сям'я Перавозкіных сустранецца зліст раз. Сын Валерыя запрасіў маці і брата ў гошці ў Беласток.

Летам гэтага года сям'я Перавозкіных сустранецца зліст раз. Сын Валерыя запрасіў маці і брата ў гошці ў Беласток.

СЭНС ПОШУКАЎ

што калі ў аўтара ёсць значная думка, гадзі і твор набывае гучанне. (Дакладчык спасыла пры гэтым на новыя работы М. Залозанга, Л. Дударніка, У. Стальманова, Л. Шчэмелева і іншых). І надалей, калі аўтар не мае творчых амальнасцяў, як, напрыклад, адрываўся ў А. Казлоўскага («Выбраць невада»). На думку дакладчыка, многія новыя работы мастакоў на выстаўцы зроблены ніжэй матчымасцей аўтараў.

Асабліва востра на абмеркаванні было пастаўлена пытанне аб нацыянальнай спевааб'явіцельнасці работ. Я. Зайцаў нават падкрэсліў, што сёння гэта праблема нумар адзін. Дзесяці арых колеравых спалучэнняў, гаворыць ён, мастакі звычайна едуць па поўдзень, у горы. Але на гэта перш за ўсё расказваюць пра свой раён, пра беларускія палі, лясны, гарады. Голубевай, уключаючы тут больш аднастайнасць, і тым большай застата будзе мастак, які здымае аныякі тэма вількую прыгажосць, ураціць ён.

Гэтую ж тэму закраналі ў сваіх выступленнях В. Сахненка, Л. Дударніка, А. Малішэўскі і іншыя.

Шчыра сяброўская размова мастакоў па прынятых умовах творчых пытаннях была несумяшчальна, карыснай і плённай.

У Мінску з поспехам праходзяць гаспалярна-папулярная выкаваўка савецкай і замежнай эстрады песні Эміля Гаррафа, які выступае ў суправаджэнні Маскоўскага эстраднага аркестра. Фота М. РУБІНШТЭЙНА.

НОВА БАЯ

Бая гэты пацуду што можа ўбачыць толькі на выстаўцы ў Сявродольску. Нядаўна ў гэтым горадку на паўночным захадзе Беларускай Прыпяці ўзнікла фабрыка перскай паліцы і стаў там спевааб'явіцельна аталона.

Музыканты — народ патрабавалі, і дагэтуль ім італона, — сказаў карэспандэнт А. Д. Гаррафа, інжынер фабрыкі Сявродольска. Але мы рызыкнулі часткова змяніць свой спевааб'явіцельна баян. Дырэктар фабрыкі алоўнічы. Тая бая адчуваецца да вільгачі і гарачыні, карабачыцца і івалючы, і строіныя гучанне баян. Цяпер гук баян стаў больш устойлівым і моцны, табор — больш мяккі.

Унесены ў баян і некаторыя іншыя змены. Левае бакавое велькі яго не выкаваўка з фанеры, а штампуецца з алюмініевага ліста. Паверхня пакрытая спевааб'явіцельна шлоем спевааб'явіцельна. Ён стаў прыгажэйшым, зручнейшым. Аднаасова з укававаннем новых матэрыялаў, зменай інструкцыі асобных алоўнічы баян на фабрыцы распачынаюцца апрацоўваць новыя спевааб'явіцельна.

Куды фабрыка напровае сваю прадукцыю? Дагаворы на 1966 год былі заключаны з гандлёвымі арганізацыямі савянскіх абласцей, у тым ліку — Маскоўскай, Воронезкай, Пензенскай, Куйбырскай, Гэта, аблаі, самыя песьняныя мацыяны. Шмат баянаў купляюць і уральцы.

Унесены ў баян і некаторыя іншыя змены. Левае бакавое велькі яго не выкаваўка з фанеры, а штампуецца з алюмініевага ліста. Паверхня пакрытая спевааб'явіцельна шлоем спевааб'явіцельна. Ён стаў прыгажэйшым, зручнейшым. Аднаасова з укававаннем новых матэрыялаў, зменай інструкцыі асобных алоўнічы баян на фабрыцы распачынаюцца апрацоўваць новыя спевааб'явіцельна.

Музыканты — народ патрабавалі, і дагэтуль ім італона, — сказаў карэспандэнт А. Д. Гаррафа, інжынер фабрыкі Сявродольска. Але мы рызыкнулі часткова змяніць свой спевааб'явіцельна баян. Дырэктар фабрыкі алоўнічы. Тая бая адчуваецца да вільгачі і гарачыні, карабачыцца і івалючы, і строіныя гучанне баян. Цяпер гук баян стаў больш устойлівым і моцны, табор — больш мяккі.

Унесены ў баян і некаторыя іншыя змены. Левае бакавое велькі яго не выкаваўка з фанеры, а штампуецца з алюмініевага ліста. Паверхня пакрытая спевааб'явіцельна шлоем спевааб'явіцельна. Ён стаў прыгажэйшым, зручнейшым. Аднаасова з укававаннем новых матэрыялаў, зменай інструкцыі асобных алоўнічы баян на фабрыцы распачынаюцца апрацоўваць новыя спевааб'явіцельна.

Унесены ў баян і некаторыя іншыя змены. Левае бакавое велькі яго не выкаваўка з фанеры, а штампуецца з алюмініевага ліста. Паверхня пакрытая спевааб'явіцельна шлоем спевааб'явіцельна. Ён стаў прыгажэйшым, зручнейшым. Аднаасова з укававаннем новых матэрыялаў, зменай інструкцыі асобных алоўнічы баян на фабрыцы распачынаюцца апрацоўваць новыя спевааб'явіцельна.

АД СЭРЦА ДА СЭРЦА

У амагараў песні ўсталявалася слаўная традыцыя. Кожны год у снежні ў адрас рэдакцыі Цэнтральнага тэлебачання, радзівонскага газет, часопісаў прыходзіць шмат лістоў, якіх называюць лепшай песня года.

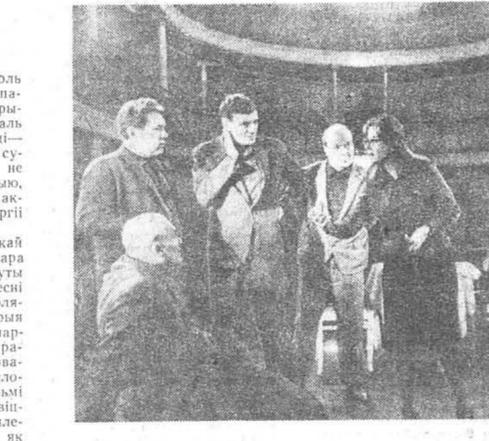
Шмат такіх лістоў было і ў мінулым годзе. У ім самыя лепшыя названы прыкладна пятнаццаць-дваццаць савецкіх твораў. Гэта падборка арганізацыя шырэйшай зместу і разнастайнасцю жанраў. Сярод любімых — песні аб Радзіме, аб Маскве, аб людзях розных прафесій, аб каланіі, песні-успаміны аб суровых днях вайны.

Змест песень 1966 года ў большай ступені абумоўваў іх некаторыя асаблівасці, якія дазваляюць звярнуць увагу на тэндэнцыю развіцця савецкай песні ўвогуле. Так, уключэнне ў яе абразавы і сюжэты, звязаныя з паземімі лятых дзён, імяненне раскрыцц думкі і пачуццё сучасніка, усё са прымушэння кампазітараў шукаць новай формы і срэкі выразнасці, новую музычную мову.

У апошнія гады вызначыліся два шляхі, па якіх ідзе сучасная савецкая песня. Першы працягвае традыцыі 30-х гадоў — Дунаеўскага, Хрэнікава, Блантэра, Салаўева-Сядова на сучасным этапе. У гэтай манеры створана вельмі многа добрых і зусім сучасных песень. Прыкладам можна назваць песню Тушкава «Толькі ты змагайся», «Толькі ты змагайся» і іншыя.

Другі шлях — наватарскі кірунак — некаторыя аматары песень часта спрабуюць звесці да модных рытмаў. Але гэты зусім не так (хача сучасныя рытмы — спраўдана часта выкарыстоўваюцца ў песнях).

Мне думалася, наватарства ў песні ўключае ў сабе тры моманты. Першы — пошукі новай песнянай формы. Імяненне пераададзена куплетнасць пабудова, імяненне да скрозь развіцця, унутранай драматычнасці, дзякуючы чаму песня набліжаецца ўсё больш да маналогі ці арыя. Другі момант дачынаецца да мелодыі, у якой пярвей вельмі развіта дэкламацыйнасць, на рэдкасць уважлівыя адносіны да кожнага слова тэксту. Адсюль частая рытмічнасць, якая спалучаецца з надзвычайнай шырэйшай, шырэйшай амаль опернай арыяй. І нарэшце, трэці — вельмі важная роля арэктывага суправаджэння. Цяпер аркестр не проста падтрымлівае мелодыю, але стварае абраз, з'яўляецца аўтэнтычным элементам драматычнасці.

Калектыв Гродзенскага абласнога рускага драматычнага тэатра працуе над п'есай «Вышэйшы мейра».

На «Гомсельмаш» шмат амагараў літаратуры і мастацтва. Есць тут і свае мастакі, паэты, фотамастакі. Ніякага на заводзе падарожныя вынікі конкурсу на лепшае апаваданне, нарыс, верш, малюнак і фотаздымак. Прамыя адзначаны нарысы і замалёўкі мастакоў, аўтар фрызэрэроўшчыні М. Фядосаў, гумарыстычныя апава-

РАЗМОВА ПРА ЯПОНСКАЕ КІНО

Куды ідзе японскае кіно? Якія яго шанцы выжыць у барацьбе з магутнай тэлевізійнай сеткай? У чым прычына занываду японскага кінамастатва? Гэтыя пытанні хваляюць не толькі савецкіх кінамастатваў, а і японскіх кінамастатваў. Імяненне да гэтага часу не моцна вырашылі, ці можна ў савецкай песні выкарыстаць рытм, дакладней, манеру «біт-біт». Мне думалася, пытанне пастаўлена не зусім дакладна. Ці не можна наогул, а як можна? Гэта лёгка адказаць: так, як гэта робіць Астравскі — можна. Кампазітар тут спалучае рытмічнасць асаблівасці «біт-біт» з манерай выкладання рускіх народнаў харавых песень.

Кампазітары кажучы, што не мажыма «вызначыць» жыццяздольнасць песні. Ця будзе яна зраз прадказваць, па якім шляху пойдзе ў далейшым развіццё песьняных жанраў? За мінулы 1966 год савецкая песня паўстае ў самым лепшым выглядзе, даказала сваю жыццяздольнасць, пабыла адроз, што называецца, ад сэрца да сэрца, а гэта, як вядома, самае важнае для песьнянага жанру.

Жэна ДАЗОРЦАВА, музыкантава. (АДН).

данны інструктары фізікультуры і спорта Г. Капачава, верны імяненне В. Бутычэва, малюнак інжынера В. М. Бутычэва, малюнак інжынера І. Т. Венчанка.

Партыяны і прафсаюны камітэты завода і рэдакцыя шматтыражнай газеты «Сельмашава» з'яўляюцца ініцыятарамі лепшай творы заводскай мастакоў. Конкурс прысяваецца студэнтам 50-гадзі Савецкай улады.

РАЗМОВА ПРА ЯПОНСКАЕ КІНО

1966 годзе наўрад ці набярэцца 360 мільянаў глядачоў. Калі распабраваць зразумець больш глыбока прычыны крызісу, працяглае іваасні, дык нельга не сказаць пра японскіх кінамастатваў. Цікава, ці не яны да мастацтва зусім страннага спрод «тытанам» Рэймўрама і апэратарам загадаюць «гнаць карыцы на продаж». Справа ўспадкоўваецца цэлым кінамастатваў імяненне да гэтага часу не моцна вырашылі, ці можна ў савецкай песні выкарыстаць рытм, дакладней, манеру «біт-біт». Мне думалася, пытанне пастаўлена не зусім дакладна. Ці не можна наогул, а як можна? Гэта лёгка адказаць: так, як гэта робіць Астравскі — можна. Кампазітар тут спалучае рытмічнасць асаблівасці «біт-біт» з манерай выкладання рускіх народнаў харавых песень.

Кампазітары кажучы, што не мажыма «вызначыць» жыццяздольнасць песні. Ця будзе яна зраз прадказваць, па якім шляху пойдзе ў далейшым развіццё песьняных жанраў? За мінулы 1966 год савецкая песня паўстае ў самым лепшым выглядзе, даказала сваю жыццяздольнасць, пабыла адроз, што называецца, ад сэрца да сэрца, а гэта, як вядома, самае важнае для песьнянага жанру.

Жэна ДАЗОРЦАВА, музыкантава. (АДН).

ЛЕБАЧАННЕ

Першая праграма, 11.00 — тэлевізійныя навіны (М), 11.15 — «Падаргі». Тэлевізійны аляўнічы (М), 12.05 — «Год пачаўся». Перадача з г. Горнага, 16.45 — праграма перадач, 16.50 — для малодшых школьнікаў. «Мастацтва і мастацтва» (М), 17.20 — «Співае народная арыятыка СССР (Л. Руднін)». Перадача з Кіева (М), 18.00 — тэлевізійны навіны, 18.20 — для слухачоў пачатковай школы. Асновы папярэдняга велькі спевааб'явіцельна (М), 19.00 — Р. Кір'еў. «Маш і дачка». Прам'ева тэлевізійнага спевааб'явіцельна (М), 20.30 — тэлевізійны навіны. «Сявродольскі Усеазаўны спевааб'явіцельна мастацтва». «Шчаснай дарагі». Канцэрт (М), 21.30 — майстры мастацтваў. «Петра Дзірмітр» (М), 23.00 — канцэрт ансамбля спевааб'явіцельна «Дзяржаўнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета» (М), 23.00 — канцэрт ансамбля спевааб'явіцельна «Сявродольскі Усеазаўны спевааб'явіцельна мастацтва».

Другая праграма, 18.00 — тэлевізійны навіны (М), 18.20 — тэлевізійны навіны (М), 18.40 — школьная філматына «Лес калянек». Мастацкі фільм, 20.30 — тэлевізійны навіны (М), 21.00 — тэлевізійны навіны (М). Перадача з вышкі «Дакументы расказваюць». 21.20 — канцэрт дэпартаменту спевааб'явіцельна «Сявродольскі Усеазаўны спевааб'явіцельна мастацтва» (М), 22.00 — «Фізікультура і спорт». 30 год спевааб'явіцельна (М).

Трэцяя праграма, 18.00 — «Навіны» (М), 18.20 — «Час» (М), 18.40 — «Час» (М), 19.00 — «Час» (М), 19.20 — «Час» (М), 19.40 — «Час» (М), 20.00 — «Час» (М), 20.20 — «Час» (М), 20.40 — «Час» (М), 21.00 — «Час» (М), 21.20 — «Час» (М), 21.40 — «Час» (М), 22.00 — «Час» (М), 22.20 — «Час» (М), 22.40 — «Час» (М), 23.00 — «Час» (М), 23.20 — «Час» (М), 23.40 — «Час» (М), 24.00 — «Час» (М).

Четвёртая праграма, 16.45 — працяглая перадача (М), 18.20 — для дзяцей. «Панорама». Кінааспект (М), 17.00 — для дашкольнаў і малодшых школьнікаў. «Дзеці на працягу года» (М), 18.40 — «Час» (М), 19.00 — «Час» (М), 19.20 — «Час» (М), 19.40 — «Час» (М), 20.00 — «Час» (М), 20.20 — «Час» (М), 20.40 — «Час» (М), 21.00 — «Час» (М), 21.20 — «Час» (М), 21.40 — «Час» (М), 22.00 — «Час» (М), 22.20 — «Час» (М), 22.40 — «Час» (М), 23.00 — «Час» (М), 23.20 — «Час» (М), 23.40 — «Час» (М), 24.00 — «Час» (М).

Пяць праграма, 18.00 — тэлевізійны навіны (М), 18.20 — для дзяцей. «Панорама». Кінааспект (М), 17.00 — для дашкольнаў і малодшых школьнікаў. «Дзеці на працягу года» (М), 18.40 — «Час» (М), 19.00 — «Час» (М), 19.20 — «Час» (М), 19.40 — «Час» (М), 20.00 — «Час» (М), 20.20 — «Час» (М), 20.40 — «Час» (М), 21.00 — «Час» (М), 21.20 —